

Vid årskonferensen för kommunala alkoholhandläggares förening, KAF, utlovades en möjlighet för kommunerna att skicka in frågor till KAFs styrelse som sammanställer dessa till ett dokument för att sedan besvaras av tjänstemän på Folkhälsomyndigheten. Vi är ett antal kommuner som länge funderat över stora serveringsytor och ser nu fram emot att få ett skriftligt svar från Folkhälsomyndigheten på våra frågor.

**Bakgrund:**

Allt fler som söker tillstånd för olika evenemang till allmänheten efterfrågar möjligheten att ha vad vi bedömer som stora serveringsytor. Det kan röra sig om konserter på arenor som tar in tiotusentals besökare där sökande vill ha hela arenor, eller en hel park eller ett grönområde, som serveringsområde. Som exempel kan nämnas evenemang av festilval- eller mässkaraktär som matfestivaler, hem- och fritidsmässor eller musikfestivaler. Detta rör inte bara evenemang som riktar sig till en vuxen publik utan även familjeevenemang eller stadsfestivaler vars program dagtid riktar sig primärt till barn och familjer, där önkemål kommer om från sökande att ha hela områden som serveringsyta. Förfrågningar av detta slag har lett till olika tolkningar av alkohollagen och därigenom stor olikhet i handläggningen av serveringsärenden i kommunerna.

Tidigare har det på vissa evenemang funnits en mindre serveringsyta som varit väl avgränsad med staket och vakter för att krögaren ska kunna ha överblick över serveringen vilket vi menar var oproblematiskt ur alkohollagens perspektiv. Att hela områden numera kommit att beviljas ställer mycket högre krav på handläggning men också på tillståndshavaren. Det finns tillstånd på stora serveringsytor idag där det kan finnas ett stort antal barer men ingen mat, utan matserveringen sker från så kallade matvagnar alternativt att man kan köpa mat eller matbiljetter i någon av barerna. En hjälp med ett förtydligande av detta bör vara på sin plats och vi ser gärna att Folkhälsomyndigheten hjälper till med detta.

Det är inte ovanligt att den som arrangerar evenemang anlitar ett utomstående bolag att sköta alkoholserveringen. Detta föranleder ett antal problem och ställningstaganden för kommunerna vid tillståndsprövningen. Det händer, men inte alltid, att ett anställningsavtal upprättas mellan tillståndshavaren och den som ska servera, ibland utgår vederlag för insatsen i form av fri entre till ett evenemang i utbyte mot arbetspass och även här behövs en likvärdig bedömning från kommunerna av vad som ska anses vara ett anställningsförhållande.

En vacklande praxis och bristfällig information från länsstyrelserna bidrar också till ett starkt behov från kommunernas sida av Folkhälsomyndighetens ståndpunkter i frågan. I vissa fall har en länsstyrelse granskat beviljade tillstånd för stora serveringsytor och riktat allvarlig kritik, medans evenemang med ännu större serveringsytor inte ens granskats och där handläggare från länsstyrelsen dessutom varit med och skrivit villkoren för tillståndet för arrangemanget. Som exempel har krav ställts på att lekmanobservatörer ska övervaka ordning och nykterhet, begränsningar av antalet standardglas som får säljas per gång samt armband för vuxna m.m.

En viktig grundsats för rättssamhället är att det finns en förutsebarhet för enskilda som ansöker om tillstånd för servering av alkohol. Restaurangbranschen är en av de mest kreativa och förändringssträvande branscherna där utvecklingen går snabbt, detta ser vi positivt på och finner glädje i, men samtidigt måste det för näringsens skull finnas en tydlighet i vilka krav som ställs för att få serveringstillstånd. Det kan inte vara meningen att reglerna tolkas så olika att en ansökan beviljas i den ena kommunen och avslås i den andra, inte med anledning av att kommunerna gör olika bedömningar utan av den anledning att rättsreglerna tolkas så olika av båda kommuner men också av kommunernas tillsyns- och samrådsmyndighet länsstyrelserna.

**Frågeställningar:**

Vi önskar svar på följande frågor:

Första frågan rör 8 kap. 14 § Alkohollagen (2010:1622) och kopplingen till stora serveringsytor. Anser folkhälsomyndigheten att exempelvis en arena, med en stor plan i mitten och läktare runt omkring, eller en större parkyta med tusentals besökare kan utgöra ett visst avgränsat utrymme över vilken tillståndshavaren kan ha överblick. Om svaret är ja, vad krävs då för att tillståndshavaren ska kunna anses ha överblick över området?

För de fall arrangören av ett evenemang anlitar någon extern part att sköta serveringen på en stor serveringsyta ska då den externa parten ansvara för kön utanför arrangemanget på samma sätt som om denna haft en restaurang, det faktiska insläppet, den allmänna ordningen och nykterheten samt för all personal som jobbar på arenan eftersom personalen kan anses ha överblick över serveringen? Ska samtliga som har en arbetsliknande uppgift på arrangemanget exempelvis frivilliga som vaktar en grind också vara anställda av tillståndshavaren?

Att tillgänglighet ökar konsumtionen är ett välkänt faktum, detta föranleder även frågor om just detta. Anser Folkhälsomyndigheten att det går att begränsa antalet barer inom serveringsytan samt ställa krav på att alla barer även ska kunna servera mat samt vad som kan anses vara ett lämplig antal sittplatser? Vidare undrar vi om Folkhälsomyndigheten anser att det på evenemang med stora serveringsytor ska finnas alkoholfria zoner?

Den sista frågan rör eventuella villkor i samband med stora serveringsytor, vilka villkor kan Folkhälsomyndigheten rekommendera som hjälper till att skapa en god överblick, upprätthålla ordning och nykterhet samt hålla ungdomar under 18 år borta från alkohol. Många kommuner utfärdar villkor som har en tvivelaktig rättslig grund och ett uttalande från Folkhälsomyndigheten skulle bidra till att stärka förankringen för sådana villkor som kan behövas.

Hur anser Folkhälsomyndigheten att tillsynen på stora serveringsytor bör skötas, finns det några särskilda krav eller något särskilt kommunen bör tänka på vid sin tillsyn på sådana arrangemang?